

Reactie op de internetconsultatie Wet gemeenschappelijke regelingen

Deze reactie heeft betrekking op de invloed van gemeenteraden op gemeenschappelijke regelingen.

In de ontwerp Memorie van Toelichting wordt aandacht besteed aan het tekort aan democratische controle op gemeenschappelijke regelingen. Naar aanleiding van de expertmeetings wordt geconstateerd dat de meeste raadsleden niet bekend zijn met de bestaande mogelijkheden en dat het huidige instrumentarium grotendeels voldoet.

Als aanvullingen zijn in het wetsvoorstel opgenomen:

- Uiterlijk op 1 april biedt de gemeenschappelijke regeling de algemene financiële en beleidsmatige kaders voor het volgende jaar aan.
- Op dezelfde datum moet de voorlopige jaarrekening aan de raden worden aangeboden.
- De termijn waarbinnen raden zienswijzen kunnen indienen, wordt verlengd van zes naar acht weken.
- Een aanpassing van indirect van belang voor de gemeenteraden is dat de leden van het dagelijks bestuur een inlichtingenplicht jegens de leden van het algemeen bestuur krijgen. Gemeenten met vertegenwoordigers alleen in het algemeen bestuur kunnen via hun vertegenwoordiger inlichtingen inwinnen.
- Voorstellen genoemd in 5.2, tot en met 5.6 van de Memorie van Toelichting.

Kaderstellende rol

Met deze voornemens krijgen de raden meer invloed op het vlak van kaderstelling. Van tenminste even groot belang is de mate waarin de aanbeveling wordt opgevolgd dat majeure wijzigingen in een vroegtijdig stadium worden voorgelegd. Het initiatief hiervoor ligt echter bij de deelnemende gemeenten.

De vierjaarlijkse herziening kaders van een gemeenschappelijke regeling betekent versterking van de kaderstellende rol van de deelnemers. Het verplicht stellen van een dergelijk kader druist in tegen de gemeentelijke autonomie. Goede voorlichting van gemeenteraden is bevorderlijk voor de verspreiding van dit en andere ideeën.

Om de kaderstellende rol te versterken is het wenselijk dat de begrotingen en rekeningen van de gemeenschappelijke regelingen een gelijke transparantie hebben als de gemeentelijke begroting en rekening.

Ik geef u in overweging

- te bepalen dat het besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten van overeenkomstige toepassing wordt verklaard op gemeenschappelijke regelingen.

Controlerende rol

De controlerende rol van de raad wordt in het voorstel niet versterkt. Het bestaande instrumentarium omvat de inlichtingenplicht van de gemeentelijke vertegenwoordigers in de gemeenschappelijke regeling en de verplichte informatieverstrekking door het bestuur van de gemeenschappelijke regeling. Dat is te betreuren omdat de huidige verantwoordingsstructuur persoonsgericht is. Gemeenteraden kunnen weinig anders doen dan hun vertegenwoordiger

terug te roepen, zodat het accent zal liggen bij het handelen van de gemeentelijke vertegenwoordiger in het bestuur en minder op het door het bestuur gevoerde bestuur.

Ik geef u in overweging een aantal extra maatregelen op te nemen in de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) respectievelijk de Gemeentewet (Gemw):

- Wgr.: Een regeling waarbij gemeenteraden kennis kunnen nemen van stukken waarop het bestuur van de gemeenschappelijke regeling geheimhouding heeft opgelegd.
- Gemw: De gemeenteraden de bevoegdheid te geven een onderzoek ex artikel 155a Gemeentewet in te stellen naar het door het algemeen of dagelijks bestuur gevoerde bestuur.
- Gemw: Artikel 184, eerste lid sub a Gemeentewet voor de uitoefening van de rekenkamerfunctie van overeenkomstige toepassing te laten zijn. Dit artikel regelt de bevoegdheid van de rekenkamer om onderzoek te doen naar gemeenschappelijke regelingen. Indien het voornemen van de minister om de rekenkamerfunctie op te heffen tot wet wordt verheven, vervalt een dergelijke toevoeging. Voor dit moment krijgen de gemeenten met een dergelijke aanpassing.

Communicatie

Uit eerdere onderzoeken blijkt dat gemeenteraadsleden weinig bekend zijn met gemeenschappelijke regelingen. Met de doorvoering van de wetsvoorstellen wordt een impuls gegeven aan deze openbare lichamen. Analoog aan de invoering van de Wet dualisering gemeentebestuur is het aan te bevelen om de bekendheid te verbeteren. Hierbij kan worden gedacht aan uitbreiding van het Actieprogramma Lokaal Bestuur of een soortgelijk programma te ontwikkelen.

Deze notitie is geschreven op persoonlijke titel.

drs. J. Vis
Griffier gemeente Sittard-Geleen